

รายงาน

ดัชนีความพอใจ ของเกษตรกร

ปี 2568

คำนำ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร ได้จัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในองค์กรวม ซึ่งครอบคลุมการดำรงชีวิตของเกษตรกรทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขอนามัย ด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยดัชนีความผาสุกของเกษตรกร เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญของแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 รวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาภาคเกษตรและเกษตรกรของประเทศ

การจัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกรได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน และศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาแจ้งกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 2816 หรืออีเมล dapp.agro@oae.go.th เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้ประกอบการพัฒนาและปรับปรุงรายงานให้มีความถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม 2569

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ง
ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 2 แนวทางการจัดทำดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	7
2.1 การจัดทำดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	8
2.2 วิธีการคำนวณ	11
2.3 เกณฑ์การวัดผล	11
2.4 ตัวชี้วัดและแหล่งที่มาของข้อมูล	12
ส่วนที่ 3 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ปี 2568	13
3.1 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2568	14
3.2 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2568	19
ส่วนที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	32
เอกสารอ้างอิง	34

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2564 - 2568
ตารางที่ 2	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศและระดับภูมิภาค ปี 2568
ตารางที่ 3	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรภาคใต้ ปี 2564 - 2568
ตารางที่ 4	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรภาคเหนือ ปี 2564 - 2568
ตารางที่ 5	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรภาคกลาง ปี 2564 - 2568
ตารางที่ 6	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2564 - 2568

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2567 - 2568
ภาพที่ 2	ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2567 - 2568
ภาพที่ 3	ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคใต้ ปี 2567 - 2568
ภาพที่ 4	ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคเหนือ ปี 2567 - 2568
ภาพที่ 5	ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคกลาง ปี 2567 - 2568
ภาพที่ 6	ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2567 - 2568

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

บทสรุปผู้บริหาร

ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในองค์กรรวม ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบ 5 ด้านที่สำคัญในการดำรงชีวิตของเกษตรกร ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขอนามัย ด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร การมีสิทธิในที่ดินทำกิน การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร ด้านสุขอนามัย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ด้านการศึกษามี 1 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ ด้านสังคม ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด และด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ และสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด

1.1 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2568

ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 82.08 เป็นการพัฒนายู่ในระดับดีเพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 81.39 สำหรับองค์ประกอบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านสุขอนามัยมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.90 เป็นการพัฒนายู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.87 ด้านสังคมมีค่าอยู่ที่ระดับ 93.32 เป็นการพัฒนายู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 93.43 ด้านเศรษฐกิจมีค่าอยู่ที่ระดับ 78.57 เป็นการพัฒนายู่ในระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 77.96 ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ที่ระดับ 62.56 เป็นการพัฒนายู่ในระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 61.46 และด้านการศึกษา มีค่าอยู่ที่ระดับ 60.85 เป็นการพัฒนายู่ในระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 56.30 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2567 - 2568

1.2 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2568

ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ในปี 2568 พบว่า ภาคใต้มีค่าดัชนีสูงที่สุดอยู่ที่ระดับ 83.63 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 83.04 รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ อยู่ที่ระดับ 82.98 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 82.07 ภาคกลาง^[1] อยู่ที่ระดับ 82.56 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 81.48 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ที่ระดับ 80.96 เพิ่มขึ้นจากระดับ 80.51 ในปี 2567 ซึ่งทุกภาคมีการพัฒนาอยู่ในระดับดี (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2567 - 2568

สำหรับองค์ประกอบในแต่ละด้านของดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค มีดังนี้

ภาคใต้ ปี 2568 ด้านสุขอนามัย มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.82 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.75 ด้านสังคม มีค่าอยู่ที่ระดับ 92.13 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 91.61 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าอยู่ที่ระดับ 84.65 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 85.05 ด้านการศึกษา มีค่าอยู่ที่ระดับ 68.94 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 66.68 และด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.77 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 57.50

ภาคเหนือ ปี 2568 ด้านสุขอนามัย มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.89 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.90 ด้านสังคม มีค่าอยู่ที่ระดับ 94.50 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 94.30 ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ที่ระดับ 75.28 เป็นการพัฒนาระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 75.18 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าอยู่ที่ระดับ 72.51 เป็นการพัฒนาระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 70.20 และด้านการศึกษา มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.27 เป็นการพัฒนาระดับต้องเร่งแก้ไข เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 53.99

ภาคกลาง ปี 2568 ด้านสุขอนามัย มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.91 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.92 ด้านสังคม มีค่าอยู่ที่ระดับ 93.25 เป็นการพัฒนาระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 93.29 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าอยู่ที่ระดับ 78.70 เป็นการพัฒนาระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 78.38 ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ที่ระดับ 65.24 เป็นการพัฒนาระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 60.75 และด้านการศึกษา มีค่าอยู่ที่ระดับ 62.23 เป็นการพัฒนาระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 57.45

[1] เป็นการแบ่งภาคตามการจัดเก็บข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตรกรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดสระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี นครสวรรค์ ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว จันทบุรี ตราด ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2568 ด้านสุขอนามัย มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.93 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.88 ด้านสังคม มีค่าอยู่ที่ระดับ 93.26 เป็นการพัฒนาในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 93.45 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าอยู่ที่ระดับ 80.12 เป็นการพัฒนาในระดับดี เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 79.96 ด้านการศึกษา มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.00 เป็นการพัฒนาในระดับต้องเร่งแก้ไข เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 54.36 และด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เป็นการพัฒนาในระดับต้องเร่งแก้ไข เท่ากับปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 50

1.3 สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในปี 2568 ภายใต้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรระดับประเทศในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 82.08 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าดัชนีปีที่สิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ โดยเริ่มจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ในปี 2554 มีค่าอยู่ที่ระดับ 76.97 แผนพัฒนา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ในปี 2559 มีค่าอยู่ที่ระดับ 80.51 แผนพัฒนา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) ในปี 2565 มีค่าอยู่ที่ระดับ 80.46 ในปี 2566 อยู่ที่ระดับ 80.79 และในปี 2567 มีค่าอยู่ที่ระดับ 81.39 จะเห็นได้ว่า ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรอยู่ในเกณฑ์การพัฒนาระดับดี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยเป็นผลจากการพัฒนาในด้านสุขอนามัยและด้านสังคมเป็นหลัก ส่วนด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ด้านการศึกษา ค่าดัชนีในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 แต่ยังเป็นการพัฒนาที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยการยกระดับด้านการศึกษาของเกษตรกรยังคงเป็นประเด็นท้าทาย เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าภาคบังคับ ส่งผลให้ภาพรวมด้านการศึกษาในระบบของเกษตรกรยังมีข้อจำกัด จึงควรสนับสนุนให้หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรสามารถเข้าถึงและได้รับการพัฒนาผ่านระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อยกระดับทักษะความรู้ทั่วไปรวมถึงด้านการเกษตร ยกกระดับทักษะความรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ และนวัตกรรมที่ออกแบบมาให้เหมาะสมกับเกษตรกรสูงอายุ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรสูงอายุ เกษตรกรรุ่นใหม่ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ เพิ่มพูนทักษะและยกระดับการผลิตของเกษตรกรให้สอดคล้องกับบริบทของภาคเกษตรในปัจจุบัน

ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าดัชนีในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 แต่ยังเป็นการพัฒนาที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง แม้การฟื้นฟูทรัพยากรดินจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ยังคงได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ การทำการเกษตร การก่อสร้าง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสถานการณ์ไฟป่าที่ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ได้รับความเสียหาย จึงควรส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชุมชน ป่าต้นน้ำ รวมถึงการปรับปรุงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น ควบคู่กับการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจร่วมกับไม้พื้นถิ่นที่สอดคล้องกับลักษณะทางนิเวศในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างยั่งยืน

ด้านเศรษฐกิจ ค่าดัชนีในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 แต่ยังเป็นการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง แม้รายได้และเงินออมของครัวเรือนเกษตรกรจะปรับตัวดีขึ้น แต่ยังคงมีความท้าทายจากการลดลงของแรงงานเกษตรและสิทธิในที่ดินทำกิน จึงควรเร่งขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการรายรับและรายจ่าย เพื่อรักษาความต่อเนื่องในการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น อาทิ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างวินัยทางการเงินและส่งเสริมสุขภาพที่ดีของเกษตรกรในระยะยาว

ดัชนีความผาสุก ของเกษตรกร

ปี 2568

ดัชนีความผาสุก
ของเกษตรกร

82.08

การพัฒนาอยู่ใน

ระดับดี

ด้านสุขอนามัย

99.90

การพัฒนาอยู่ใน

ระดับดีมาก

ด้านสังคม

93.32

การพัฒนาอยู่ใน

ระดับดีมาก

ด้านเศรษฐกิจ

78.57

ระดับปานกลาง

ด้านสิ่งแวดล้อม

62.56

ระดับต้องปรับปรุง

ด้านการศึกษา

60.85

ระดับต้องปรับปรุง

เกณฑ์การวัดผลและระดับการพัฒนา

ช่วงคะแนน	ระดับการพัฒนา
● 90.00 - 100.00	การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก
● 80.00 - 89.99	การพัฒนาอยู่ในระดับดี
● 70.00 - 79.99	การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
● 60.00 - 69.99	การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
● 0 - 59.99	การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

รายงานดัชนีความผาสุก
ของเกษตรกร ปี 2568

ดัชนีความสุขของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2568

1. ภาคใต้

83.63
ระดับดี

ด้านสุขอนามัย	99.82	ระดับดีมาก
ด้านสังคม	92.13	ระดับดีมาก
ด้านเศรษฐกิจ	84.65	ระดับดี
ด้านการศึกษา	68.94	ระดับต้องปรับปรุง
ด้านสิ่งแวดล้อม	59.76	ระดับต้องเร่งแก้ไข

2. ภาคเหนือ

82.98
ระดับดี

ด้านสุขอนามัย	99.89	ระดับดีมาก
ด้านสังคม	94.50	ระดับดีมาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	75.28	ระดับปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจ	72.51	ระดับปานกลาง
ด้านการศึกษา	59.27	ระดับต้องเร่งแก้ไข

3. ภาคกลาง

82.56
ระดับดี

ด้านสุขอนามัย	99.91	ระดับดีมาก
ด้านสังคม	93.25	ระดับดีมาก
ด้านเศรษฐกิจ	78.70	ระดับปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม	65.24	ระดับต้องปรับปรุง
ด้านการศึกษา	62.23	ระดับต้องปรับปรุง

4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

80.96
ระดับดี

ด้านสุขอนามัย	99.93	ระดับดีมาก
ด้านสังคม	93.26	ระดับดีมาก
ด้านเศรษฐกิจ	80.12	ระดับดี
ด้านการศึกษา	59.00	ระดับต้องเร่งแก้ไข
ด้านสิ่งแวดล้อม	50.00	ระดับต้องเร่งแก้ไข

ส่วนที่ 2

แนวทางการจัดทำ
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร

แนวทางการจัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกร

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 มีวิสัยทัศน์ คือ เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ 2) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 3) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร และ 4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร โดยเป้าหมายหลักของแผนฉบับนี้ คือ ผลិតภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น **ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น** (ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 90 ภายในปี 2570) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลง

2.1 การจัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร ได้จัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ซึ่งการจัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกรใช้ข้อมูลจากการสำรวจของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน และศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน และ 15 ตัวชี้วัด ดังนี้

ด้าน/ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
1) ด้านเศรษฐกิจ	เกษตรกรมีรายได้ที่เพียงพอ ซึ่งเกิดจากการมีงานทำที่ดี มีมั่นคงภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	รายได้ของสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรจะต้องเพียงพอต่อการดำรงชีวิตตามความเหมาะสมและมีการสำรองรายได้บางส่วนไว้เป็นค่าใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย และเพื่อความสะดวกรสบายในชีวิต โดยคำนวณจากรายได้เงินสดทางการเกษตร หักด้วยรายจ่ายเงินสดทางการเกษตร รวมกับรายได้เงินสดนอกการเกษตร
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	การมีที่ดินทำกินและการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในสิทธิและความมั่นคงในอาชีพ มีแรงจูงใจในการพัฒนาการผลิตและมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน ทำให้สามารถยกระดับรายได้ให้สูงขึ้น โดยสิทธิในที่ดินทำกินในที่นี้จะพิจารณาจากเอกสารสิทธิ โฉนด ใบจอง นส.2 นส.3 ส.ป.ก.4-01 และเอกสารสิทธิอื่น ๆ ที่แสดงว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดิน รวมทั้งได้รับการจัดสรรโดยไม่มีค่าใช้จ่าย
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตร	สัดส่วนของจำนวนแรงงานเกษตรที่มีงานทำต่อจำนวนแรงงานเกษตรทั้งหมด (อายุระหว่าง 15 - 64 ปี และทำงาน 35 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์) การมีงานทำเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมั่นคงด้านรายได้ และสามารถพึ่งตนเองได้ของเกษตรกร

ด้าน/ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
(4) รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	รายจ่ายฟุ่มเฟือยในครัวเรือนเกษตรกร ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ
(5) การออมของครัวเรือนเกษตรกร	เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร มาจากรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร หักด้วยรายจ่ายเงินสดนอกภาคเกษตร
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	หนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมผ่านโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สถาบันการเงิน รวมทั้งหนี้สินนอกระบบ และทรัพย์สินทางการเกษตรเป็นทรัพย์สินทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกร โดยรวมถึงทรัพย์สินคงที่ (เช่น ที่ดิน ยุ้งฉาง โรงเรือน และบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ) ทรัพย์สินดำเนินงาน (เช่น รถไถ รถแทรกเตอร์ และเครื่องจักรกลทางการเกษตร) ทรัพย์สินหมุนเวียน (เช่น เงินสดในมือและธนาคาร มูลค่าปัจจัยการผลิตคงเหลือ และมูลค่าผลผลิตคงเหลือ) ทรัพย์สินนอกการเกษตร (เช่น ที่อยู่อาศัย รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องใช้ในบ้าน)
2) ด้านสุขอนามัย	เกษตรกรมีร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย มีอายุยืนยาว มีสุขภาพจิตที่ดี มีพละกำลังที่สมบูรณ์
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	ครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกินอาหารบรรลุสำเร็จ ต้องมีเครื่องหมาย อย. 2) เนื้อสัตว์ ต้องทำให้สุกด้วยความร้อน 3) ผักปลอดสารพิษหรือได้ทำการแช่ด้วยน้ำผสมด่างทับทิมหรือน้ำยาล้างผัก แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดหลาย ๆ ครั้ง และ 4) การล้างมือก่อนรับประทานอาหารและใช้ช้อนกลาง
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและสะอาดถูกหลักอนามัย จะส่งผลต่อสุขภาพของบุคคล ทำให้สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยพิจารณาจากการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านตามดัชนีการสุขาภิบาลขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องมีที่ประกอบอาหารและที่เก็บน้ำสะอาด ไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์/แมลงนำโรค มีอุปกรณ์กำจัดขยะมูลฝอย สภาพในบ้านสะอาด ไม่มีแหล่งน้ำเสียหรือขัง และมีสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ
3) ด้านการศึกษา	การศึกษาจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น ทำให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ให้พึ่งพาตนเองได้ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	การศึกษาภาคบังคับได้กำหนดให้พลเมืองไทยต้องจบการศึกษาอย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และต้องเข้ารับการศึกษาย่างช้าสุดเมื่ออายุ 7 ปี โดยการศึกษา มี 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ด้าน/ตัวชี้วัด	คำอธิบาย
4) ด้านสังคม	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการชุมชนและท้องถิ่น ความภาคภูมิใจในอาชีพ ความอบอุ่นในครัวเรือน โดยสมาชิกในครัวเรือนมีความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมาย สามารถเลี้ยงดูผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข และรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพื่อให้สามารถดำรงความเป็นครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร	การประสบความสำเร็จกับการประกอบอาชีพ และได้รับการยอมรับจากสังคม ทำให้เกษตรกรเกิดความรักในการทำเกษตรมีความภูมิใจและพอใจในการเป็นเกษตรกร
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	การที่สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกัน ด้วยความรักและความผูกพันที่มีต่อกัน ทำให้สามารถดำรงความเป็นครอบครัว รวมถึงสมาชิกมีสภาพจิตใจที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ครัวเรือนเกษตรกรจะมีความอบอุ่นเมื่อมีโอกาสดได้อยู่พร้อมหน้ากันทั้งพ่อ แม่ ลูก หรือญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ด้วยกันเป็นประจำในครัวเรือนเกษตรกร ได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 6 ครั้งต่อปี มีการปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหา ร่วมกัน และมีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตร	ผู้สูงอายุได้รับการดูแล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายขั้นพื้นฐาน (อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม) ด้านจิตใจ (การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจ และการให้อภัย) ด้านสังคม (การร่วมกิจกรรม เช่น การพบปะเพื่อนฝูง การร่วมกิจกรรมทางศาสนา) และด้านเศรษฐกิจ (รายได้สำหรับการใช้จ่ายต่าง ๆ) นอกจากนี้ ยังรวมถึงสวัสดิการจากชุมชน หรือภาครัฐ
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและ/หรือสถาบันเกษตรกร จะทำให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตัดสินใจ มีจิตสำนึกและร่วมกันรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง ชุมชน หรือท้องถิ่น โดยกลุ่มเกษตรกรที่สำคัญในหมู่บ้านและตำบล ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่ม ธ.ก.ส. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกรต่าง ๆ
5) ด้านสิ่งแวดล้อม	การมีระบบนิเวศที่สมดุลและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี
(1) สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	เกณฑ์มาตรฐานวิชาการด้านป่าไม้กำหนดพื้นที่ป่าไม้ไว้ที่ระดับไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ ถือเป็นระดับที่เหมาะสมที่จะสามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศไว้ได้
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	การจัดการทรัพยากรดินมีผลต่อสิ่งแวดล้อมในด้านความอุดมสมบูรณ์และคุณสมบัติทางเคมี การถูกชะล้างพังทลายของดินลงสู่แหล่งน้ำและพื้นที่ชายฝั่ง จะส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ คุณภาพของดินและพืชพรรณซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและปริมาณผลผลิตทางการเกษตร

2.2 วิธีการคำนวณ

ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ประยุกต์ใช้วิธีการคำนวณดัชนีความยากจนของคน (Human Poverty Index : HPI) ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) โดยอยู่ภายใต้แนวคิดแต่ละองค์ประกอบไม่สามารถทดแทนกันได้ องค์ประกอบแต่ละด้านและตัวชี้วัดมีน้ำหนักเท่ากัน ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$GDH = \sqrt[3]{\frac{ECON^3 + HT^3 + ED^3 + SC^3 + EN^3}{5}}$$

โดยที่	GDH	คือ	ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร
	ECON	คือ	ดัชนีด้านเศรษฐกิจ
	HT	คือ	ดัชนีด้านสุขอนามัย
	ED	คือ	ดัชนีด้านการศึกษา
	SC	คือ	ดัชนีด้านสังคม
	EN	คือ	ดัชนีด้านสิ่งแวดล้อม

2.3 เกณฑ์การวัดผล

การวัดดัชนีความผาสุกของเกษตรกรสามารถแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน	ระดับการพัฒนา
90.00 - 100.00	ดีมาก
80.00 - 89.99	ดี
70.00 - 79.99	ปานกลาง
60.00 - 69.99	ต้องปรับปรุง
0.00 - 59.99	ต้องเร่งแก้ไข

2.4 ตัวชี้วัดและแหล่งที่มาของข้อมูล

ตัวชี้วัด	ที่มา	หน่วยงาน
1) ด้านเศรษฐกิจ		
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตร		
- แรงงานเกษตรที่มีฝีมือทางด้านเกษตรและประมง	ข้อมูลรายงานภาวะทำงานของประชากร	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามทะเบียนบ้าน	ฐานข้อมูลเกษตรกรกรกลาง (Farmer ONE)	สศก.
- ขนาดของแรงงานเกษตร	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
(4) รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
(5) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
2) ด้านสุขอนามัย		
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	กรมการพัฒนาชุมชน
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	กรมการพัฒนาชุมชน
3) ด้านการศึกษา		
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
4) ด้านสังคม		
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	กรมการพัฒนาชุมชน
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	กรมการพัฒนาชุมชน
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร	สศก.
5) ด้านสิ่งแวดล้อม		
(1) สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	ข้อมูลรายงานโครงการจัดทำสภาพพื้นที่ป่าไม้	กรมป่าไม้
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	ข้อมูลรายงานการฟื้นฟูทรัพยากรดิน	กรมพัฒนาที่ดิน

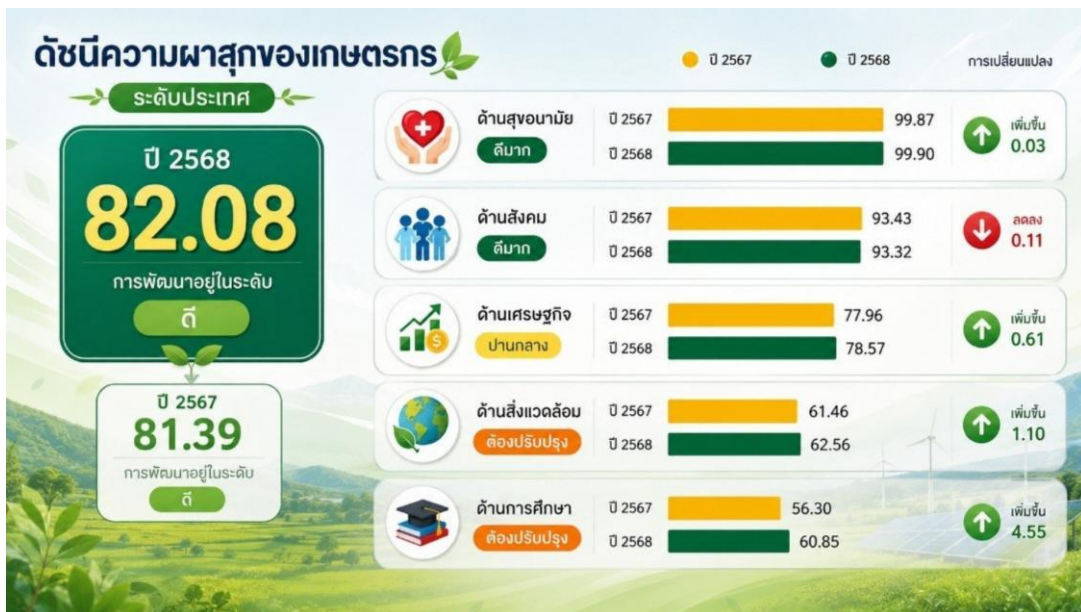
ส่วนที่ 3

ดัชนีความพึง
พอใจเกษตรกร

ปี 2568

ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ปี 2568

3.1 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 82.08 เป็นการพัฒนายู่ในระดับดีเพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 81.39 สำหรับองค์ประกอบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านสุขอนามัย มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.90 เป็นการพัฒนายู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.87 ด้านสังคม มีค่าอยู่ที่ระดับ 93.32 เป็นการพัฒนายู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 93.43 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าอยู่ที่ระดับ 78.57 เป็นการพัฒนายู่ในระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 77.96 ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าอยู่ที่ระดับ 62.56 เป็นการพัฒนายู่ในระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 61.46 และด้านการศึกษา มีค่าอยู่ที่ระดับ 60.85 เป็นการพัฒนายู่ในระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ที่มีค่าอยู่ที่ระดับ 56.30 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2567 - 2568

1) ด้านสุขอนามัย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

1.1) ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.98 เท่ากับปี 2567 เป็นผลจากครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับภาครัฐได้ขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร โดยมุ่งเน้นการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินโครงการระดับชุมชน อาทิ โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ครัวเรือนเกษตรกรสามารถผลิตและเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างยั่งยืน

1.2) ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.82 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.76 เป็นผลจากครัวเรือนเกษตรกรมีความตระหนักรู้ในการจัดการที่อยู่อาศัยให้สะอาด เป็นระเบียบ และปลอดภัย เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านสุขอนามัย ประกอบกับภาครัฐได้บูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระดับท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง อาทิ การรณรงค์คัดแยกขยะ และการผลักดันการประเมินรับรองเมืองสุขภาพดี ซึ่งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีของครัวเรือนเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

2) ด้านสังคม ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1) **ตัวชี้วัดครัวเรือนเกษตรมีความอบอุ่น** ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.99 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.97 เป็นผลจากสมาชิกในครัวเรือนเกษตรมีความสัมพันธ์ที่ดี มีการดูแลเอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมได้บูรณาการความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวอย่างต่อเนื่อง อาทิ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ขับเคลื่อนโครงการครอบครัวต้องมาก่อน (Family First) รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนโครงการครอบครัวอบอุ่นสู่ชุมชนเข้มแข็ง ประจำปี 2568 ซึ่งช่วยสร้างพื้นที่สร้างสรรค์และเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตใจให้แก่สมาชิกในครัวเรือนอย่างเป็นรูปธรรม

2.2) **ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตร** ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.95 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 99.96 เป็นผลจากแม้ครัวเรือนเกษตรยังคงยึดมั่นในค่านิยมความกตัญญู ให้ความเคารพ และดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุในชีวิตประจำวัน แต่ด้วยประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ทำให้สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้น นำมาซึ่งข้อจำกัดในการดูแลของครัวเรือนเกษตรบางส่วน ภาครัฐจึงได้เร่งขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2580) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่เหมาะสม ยกย่องคุณภาพชีวิต และส่งเสริมให้เกษตรกรผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

2.3) **ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิก สถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด** ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 86.43 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 87.28 เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเกษตรที่เกษตรกรรายย่อยบางส่วนหันไปประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐยังคงมีนโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร ซึ่งช่วยสร้างอำนาจต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต การทำตลาด และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ตลอดจนเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรสมัยใหม่

2.4) **ตัวชี้วัดเกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร** ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 84.65 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 84.30 เป็นผลจากการที่เกษตรกรมีความมั่นใจในศักยภาพของตนเองและสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงจากอาชีพเกษตรกรรม ประกอบกับภาครัฐได้ให้การสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การถ่ายทอดองค์ความรู้ การส่งเสริมและการพัฒนาสู่การให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer / Young Smart Farmer) และการผลักดันให้ประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการเกษตร (Agri - Tech) รวมไปถึงการเชิดชูเกียรติเกษตรกรดีเด่นในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและยกระดับภาพลักษณ์ของภาคการเกษตรส่งผลให้เกษตรกรเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพและพร้อมสนับสนุนให้ทายาทสืบทอดอาชีพเกษตรกรรม

3) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1) **ตัวชี้วัดเงินออมของครัวเรือนเกษตร** มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา (โดยหากครัวเรือนเกษตรมีเงินออมเฉลี่ยสูงกว่า 65,000 บาทต่อปี กำหนดให้คะแนนอยู่ที่ระดับ 100) ซึ่งในปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีเงินออมเฉลี่ยอยู่ที่ 114,883 บาท เพิ่มขึ้นจาก 112,039 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.54 โดยเป็นผลจากรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 อยู่ที่ 318,230 บาท เพิ่มขึ้นจาก 308,294 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.22

3.2) ตัวชี้วัดรายได้ครัวเรือนเกษตร ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.56 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 97.07 เป็นผลจากรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น โดยจากผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตรและแรงงานเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตร (รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร รวมกับรายได้เงินสดนอกภาคเกษตร) ในปี 2568 อยู่ที่ 318,230 บาท เพิ่มขึ้นจาก 308,294 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.22 แบ่งเป็น รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร ในปี 2568 อยู่ที่ 84,779 บาท เพิ่มขึ้นจาก 83,130 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.98 เป็นผลจากปริมาณความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรทั้งภายในและต่างประเทศยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกษตรกรมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการจัดการฟาร์ม ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และส่งเสริมการวางแผนการผลิตที่เหมาะสมยิ่งขึ้น สำหรับรายได้เงินสดนอกภาคเกษตร ซึ่งเป็นรายได้จากการรับจ้างนอกภาคเกษตร รายได้ประจำของสมาชิกในครัวเรือนเกษตร และรายได้จากการสนับสนุนของภาครัฐ ในปี 2568 อยู่ที่ 233,451 บาท เพิ่มขึ้นจาก 225,164 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.68 สะท้อนให้เห็นว่ารายได้ของครัวเรือนเกษตรที่เพิ่มขึ้นมาจากทั้งรายได้เงินสดนอกภาคเกษตรและรายได้เงินสดทางการเกษตร โดยสัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 26.64 และสัดส่วนรายได้เงินสดนอกภาคเกษตรต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 73.36 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เงินสดนอกภาคเกษตร พบว่ามีสัดส่วนมากกว่ารายได้จากเงินสดทางการเกษตรถึง 2.75 เท่า

3.3) ตัวชี้วัดการมีสิทธิในที่ดินทำกิน ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 70.45 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 71.00 เป็นผลจากสัดส่วนเกษตรกรที่จำเป็นต้องพึ่งพาการเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตรมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ภาครัฐได้เร่งขับเคลื่อนนโยบายการจัดที่ดินทำกินและการแก้ไขปัญหาเอกสารสิทธิให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการยกระดับเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ (ส.ป.ก. 4-01) ให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าทรัพย์สินและอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอกู้เงินกับสถาบันการเงิน (เช่น ธ.ก.ส.) ส่งผลให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาพัฒนาอาชีพได้มากขึ้น ทั้งนี้ ในปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีเนื้อที่ทำการเกษตรรวมเฉลี่ย 25.26 ไร่ต่อครัวเรือน เพิ่มขึ้นจาก 24.97 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.16 โดยสามารถจำแนกตามลักษณะสิทธิการถือครองได้ ดังนี้ (1) เนื้อที่ที่เป็นของตนเอง (มีกรรมสิทธิ์ครอบครองเป็นเจ้าของ) ในปี 2568 อยู่ที่ 11.30 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 10.96 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.10 (2) เนื้อที่ที่มีสิทธิเข้าทำประโยชน์แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ครอบครอง ในปี 2568 อยู่ที่ 5.08 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 4.54 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.89 (3) เนื้อที่เช่าผู้อื่น ในปี 2568 อยู่ที่ 7.47 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 7.24 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.18 และ (4) เนื้อที่ได้ทำฟรี (ไม่มีกรรมสิทธิ์ครอบครองและไม่ได้จ่ายค่าเช่า) ในปี 2568 อยู่ที่ 1.41 ไร่ ลดลงจาก 2.23 ไร่ ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 36.77

3.4) ตัวชี้วัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตร ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 61.68 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 59.73 เป็นผลจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบของครัวเรือนเกษตรลดลง โดยในปี 2568 มีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 4,832 บาท ลดลงจาก 5,027 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 3.89 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ที่ได้บูรณาการขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบในระดับชุมชนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง (อาทิ โครงการชุมชนปลอดบุหรี่และสุรา) รวมทั้งการให้ความรู้เชิงรุกถึงผลกระทบต่อสุขภาพและภาระทางการเงิน ส่งผลให้ครัวเรือนเกษตรเกิดความตระหนักรู้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค หันมาใส่ใจสุขภาพ และสามารถลดภาระรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

3.5) ตัวชี้วัดการมีงานทำของแรงงานเกษตร ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.85 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 61.46 เป็นผลจากการเคลื่อนย้ายของแรงงานภาคเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการอย่างต่อเนื่อง โดยจากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนแรงงานเกษตรที่มีงานทำในปี 2568 อยู่ที่ 11,219,742 คน ลดลงจาก 11,519,827 คน ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 2.60 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัจจัยความผันผวนของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อรอบการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิต ทำให้การจ้างงานในภาคการเกษตรลดลง

3.6) ตัวชี้วัดสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เท่ากับปี 2567 (โดยเกณฑ์กำหนดไว้ว่า หากครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินมากกว่าร้อยละ 5 ค่าดัชนีจะอยู่ที่ระดับ 50) ทั้งนี้ ในปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 6.26 ลดลงจากร้อยละ 6.50 ในปี 2567 เป็นผลจากหนี้สินของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 245,285 บาท ลดลงจาก 245,814 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 0.22 (โดยหนี้สินส่วนใหญ่ยังคงเป็นหนี้สินเพื่อการลงทุนในการทำการเกษตร เช่น การซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกล และเครื่องมือทางการเกษตร) ประกอบกับมูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร (เช่น ที่ดินทำการเกษตร เครื่องมือ เครื่องจักร และเงินทุน) มีการสะสมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทรัพย์สินเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 อยู่ที่ 3,920,652 บาท เพิ่มขึ้นจาก 3,781,404 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.68 สะท้อนให้เห็นว่า การเติบโตของมูลค่าทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าควบคู่ไปกับภาระหนี้สินที่ลดลงเล็กน้อย ส่งผลให้สัดส่วนความเสี่ยงด้านหนี้สินต่อทรัพย์สินในภาพรวมของเกษตรกรปรับตัวลดลง

4) ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

4.1) ตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด มีค่าอยู่ที่ระดับ 63.66 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 61.47 เป็นผลจากในปี 2568 มีพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินรวมทั้งสิ้น 1,741,892 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,599,844 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.88 เป็นผลจากกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแผนงานและขยายพื้นที่เป้าหมายสำหรับการฟื้นฟูทรัพยากรดินเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (เป้าหมายปี 2568 อยู่ที่ 1.82 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1.62 ล้านไร่ ในปี 2567) ตลอดจนมีการเร่งขับเคลื่อนมาตรการป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน การปรับปรุงบำรุงดิน และการจัดหาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พื้นที่ทางการเกษตรที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟูและบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

4.2) ตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ มีค่าอยู่ที่ระดับ 61.43 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 61.46 โดยมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 101.67 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 101.79 ล้านไร่ เป็นผลจากสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ยังคงได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การทำการเกษตร การก่อสร้าง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ที่ได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่ป่าไม้บางส่วนไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนสถานการณ์ไฟป่าที่ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม่ได้รับความเสียหาย จึงทำให้สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมลดลงจากปีที่ผ่านมา

5) ด้านการศึกษา มีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียว คือ **ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ** โดยในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 60.85 เป็นการพัฒนาระดับต้องปรับปรุงเพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 56.30 เป็นผลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรมีส่วนสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 16.60 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.25 ในปี 2567

ตารางที่ 1 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับประเทศ ปี 2564 - 2568

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ปี					
	2564	2565	2566	2567	2568	
ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร	81.10	80.46	80.79	81.39	82.08	
1) ดัชนีด้านสุขอนามัย	98.77	99.85	99.86	99.87	99.90	
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	99.50	99.95	99.98	99.98	99.98	
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบ ถูกสุขลักษณะ	98.02	99.76	99.74	99.76	99.82	
2) ดัชนีด้านสังคม	92.64	91.06	92.83	93.43	93.32	
(1) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	98.79	99.63	99.85	99.97	99.99	
(2) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่ จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.97	99.99	99.92	99.96	99.95	
(3) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	86.25	83.73	86.65	87.28	86.43	
(4) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร	83.18	76.34	82.22	84.30	84.65	
3) ดัชนีด้านเศรษฐกิจ	77.31	78.26	76.97	77.96	78.57	
(1) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100	
(2) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	92.11	93.54	95.64	97.07	99.56	
(3) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	71.72	72.81	67.88	71.00	70.45	
(4) รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	66.90	64.32	57.38	59.73	61.68	
(5) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	58.28	65.41	61.68	61.46	59.85	
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50	50	50	50	50	
4) ดัชนีด้านสิ่งแวดล้อม	64.49	62.67	62.39	61.46	62.56	
(1) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ ทางการเกษตรทั้งหมด	67.16	63.74	63.29	61.47	63.66	
(2) สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	61.59	61.57	61.47	61.46	61.43	
5) ดัชนีด้านการศึกษา	56.28	50.39	52.20	56.30	60.85	
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษา ตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	56.28	50.39	52.20	56.30	60.85	

หมายเหตุ : เกณฑ์การวัดผล

คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 - 100.00 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 - 89.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี

คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 - 79.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 - 69.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนนอยู่ระหว่าง 0.00 - 59.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.2 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2568 พบว่า ภาคใต้มีค่าดัชนีสูงที่สุดอยู่ที่ระดับ 83.63 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 83.04 รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ อยู่ที่ระดับ 82.98 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 82.07 ภาคกลาง อยู่ที่ระดับ 82.56 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 81.48 และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ที่ระดับ 80.96 เพิ่มขึ้นจากระดับ 80.51 ในปี 2567 ซึ่งทุกภาคมีการพัฒนาอยู่ในระดับดี (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค ปี 2567 - 2568

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้านของดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ระดับภูมิภาค มีรายละเอียดดังนี้

1) ภาคใต้

1.1) ด้านเศรษฐกิจ มีค่าอยู่ที่ระดับ 84.65 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 85.05 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ) ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 57.45 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 62.52 เป็นผลจากปี 2568 ครัวเรือนมีรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเฉลี่ย 5,255 บาท เพิ่มขึ้นจาก 4,748 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.68 และ (2) ตัวชี้วัดการมีงานทำของแรงงานเกษตรกร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 70.63 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 70.93 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 เท่ากับปี 2567 (รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรมากกว่า 320,000 บาท) โดยปี 2568 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรอยู่ที่ 390,065 บาท เพิ่มขึ้นจาก 365,575 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.70 (2) ตัวชี้วัดเงินออมของครัวเรือนเกษตรกร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 เท่ากับปี 2567 (ครัวเรือนเกษตรกรมีเงินสดคงเหลือก่อนการชำระหนี้หรือเงินออมมากกว่า 65,000 บาท) โดยปี 2568 มีเงินออมอยู่ที่ 160,033 บาท เพิ่มขึ้นจาก 141,387 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.19 (3) ตัวชี้วัดการมีสิทธิในที่ดินทำกิน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.06 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 98.83 ซึ่งครัวเรือนเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและมีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในปี 2568 เฉลี่ยอยู่ที่ 19.23 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 18.32 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.97 และ (4) ตัวชี้วัดสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เท่ากับปี 2567 โดยมีสัดส่วนภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินปรับตัวดีขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 5.08 ลดลงจากร้อยละ 5.34 ในปี 2567 เป็นผลจาก ปี 2568 ครัวเรือนเกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่ 269,936 บาท ลดลงจาก 275,485 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 2.01 ในขณะที่ทรัพย์สินเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกร ในปี 2568 อยู่ที่ 5.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 5.16 ล้านบาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.91

1.2) ด้านสุขอนามัย ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.82 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.75 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.99 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.97 และ (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.66 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.53

1.3) ด้านการศึกษา ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 68.94 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 66.68 เป็นผลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น โดยในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 16.90 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 8.62 แต่ในภาพรวมยังเป็นการพัฒนายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษต่ำกว่าภาคบังคับ

1.4) ด้านสังคม ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 92.13 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 91.61 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดครัวเรือนเกษตรมีความอบอุ่น ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.98 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.97 (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.93 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.90 และ (3) ตัวชี้วัดเกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 83.43 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 80.34 เป็นผลจากการที่เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากขึ้น ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 81.96 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 82.46

1.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.77 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 57.50 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 64.35 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 60.36 เนื่องจากในปี 2568 มีผลการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรดินในพื้นที่ภาคใต้ 288,367 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 228,854 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26 สำหรับตัวชี้วัดสัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของภาค ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 54.34 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 54.33 โดยมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 11.24 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ประมาณ 11.23 ล้านไร่

ภาพที่ 3 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรภาคใต้ ปี 2567 – 2568

2) ภาคเหนือ

2.1) ด้านเศรษฐกิจ ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 72.51 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 70.20 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดเงินออมของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 81.21 โดยปี 2568 มีเงินออมอยู่ที่ 65,422 บาท เพิ่มขึ้นจาก 60,248 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.59 (2) ตัวชี้วัดรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 81.34 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 78.40 เป็นผลจาก ปี 2568 มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรอยู่ที่ 245,349 บาท เพิ่มขึ้นจาก 233,602 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.03 และ (3) ตัวชี้วัดสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เท่ากับปี 2567 (ครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินมากกว่าร้อยละ 5) โดยมีสัดส่วนภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินปรับตัวดีขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 10.07 ลดลงจากร้อยละ 10.19 ในปี 2567 เป็นผลจาก ปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่ 260,163 บาท เพิ่มขึ้นจาก 259,117 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.40 ในขณะที่ทรัพย์สินเฉลี่ย ในปี 2568 อยู่ที่ 2.58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 2.54 ล้านบาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57 สะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนเกษตรมีมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าหนี้สินที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้สัดส่วนภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรลดลง **ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง** ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดการมีสิทธิในที่ดินทำกิน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 69.36 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 69.47 (2) ตัวชี้วัดการมีงานทำของแรงงานเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 53.65 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 73.42 และ (3) ตัวชี้วัดรายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 51.46 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 58.64 โดยปี 2568 มีรายจ่ายไม่จำเป็นอยู่ที่ 5,854 บาท เพิ่มขึ้นจาก 5,136 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.98

2.2) ด้านสุขอนามัย ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 99.89 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.90 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.81 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.82 สำหรับตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.98 เท่ากับปี 2567

2.3) ด้านการศึกษา ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 59.27 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 53.99 แต่ยังเป็นการพัฒนายอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข เป็นผลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น โดยในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 16.21 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 2.90 แต่ในภาพรวมยังต้องเร่งแก้ไขและพัฒนา เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษต่ำกว่าภาคบังคับ

2.4) ด้านสังคม ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 94.50 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 94.30 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดครัวเรือนเกษตรมีความอบอุ่น ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.99 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.98 (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.97 เท่ากับปี 2567 และ (3) ตัวชี้วัดเกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 84.99 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 77.42 เป็นผลจากการที่เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและมีทัศนคติเชิงบวกต่อความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น **ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง** ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 91.38 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 96.23

2.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 75.28 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 75.18 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 67.25 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 66.87 สำหรับตัวชี้วัดสัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของภาค ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 81.89 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 81.97 โดยมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 55.77 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 55.87 ล้านไร่

ภาพที่ 4 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคเหนือ ปี 2567 - 2568

3) ภาคกลาง

3.1) ด้านเศรษฐกิจ ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 78.70 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับปานกลาง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 78.38 โดย**ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น** ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดการมีงานทำของแรงงานเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 69.29 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 69.13 (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 62.94 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 62.24 โดยปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินร้อยละ 4.71 ลดลงจากร้อยละ 4.78 ในปี 2567 ซึ่งปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีหนี้เฉลี่ยอยู่ที่ 236,990 บาท เพิ่มขึ้นจาก 235,679 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.56 ในขณะที่ทรัพย์สินเฉลี่ย ในปี 2568 อยู่ที่ 5.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 4.93 ล้านบาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 สะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนเกษตรมีมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าหนี้สินที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้สัดส่วนภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรลดลง (3) ตัวชี้วัดรายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตร (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ) ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 57.18 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 50 โดยปี 2568 มีรายจ่ายไม่จำเป็นอยู่ที่ 5,282 บาท ลดลงจาก 6,566 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 19.56 (4) ตัวชี้วัดรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 เท่ากับปี 2567 (รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรมากกว่า 320,000 บาท) โดยปี 2568 มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรอยู่ที่ 380,085 บาท ลดลงจาก 385,372 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 1.37 และ (5) ตัวชี้วัดเงินออมของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 เท่ากับปี 2567 (ครัวเรือนเกษตรมีเงินสดคงเหลือก่อนการชำระหนี้หรือเงินออมมากกว่า 65,000 บาท) โดยในปี 2568 มีเงินออมอยู่ที่ 126,139 บาท ลดลงจาก 148,008 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 14.78 **ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง** ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดการมีสิทธิในที่ดินทำกิน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 53.81 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 57.75 โดยครัวเรือนเกษตรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและมีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในปี 2568 เฉลี่ยอยู่ที่ 16.85 ไร่ ลดลงจาก 17.61 ไร่ ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 4.32

3.2) ด้านสุขอนามัย ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 99.91 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.92 โดย**ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง** ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.82 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.86 สำหรับตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.99 เท่ากับปี 2567

3.3) ด้านการศึกษา ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 62.23 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 57.45 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เป็นผลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น โดยในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 14.09 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 4.63 แต่ในภาพรวมยังต้องเร่งแก้ไขและพัฒนา เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าภาคบังคับ

3.4) ด้านสังคม มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 93.25 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 93.29 โดย**ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง** ได้แก่ ตัวชี้วัดเกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 84.19 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 88.48 **ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น** ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.97 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.95 และ (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 86.51 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 82.26 สำหรับตัวชี้วัดครัวเรือนเกษตรมีความอบอุ่น ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.99 เท่ากับปี 2567

3.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 65.24 เป็นการพัฒนายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 60.75 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 70.25 เพิ่มขึ้นจากระดับ 62.10 ในปี 2567 เนื่องจากในปี 2568 มีผลการดำเนินงานฟื้นฟูทรัพยากรดินในพื้นที่ภาคกลางอยู่ที่ 418,950 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 339,408 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.44 สำหรับตัวชี้วัดสัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของภาค ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.31 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 59.33 โดยมีพื้นที่ป่าไม้ อยู่ที่ 19.07 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 19.08 ล้านไร่

ภาพที่ 5 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรภาคกลาง ปี 2567 – 2568

4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1) ด้านเศรษฐกิจ ปี 2568 มีค่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 80.12 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 79.96 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดเงินออมของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 100 เท่ากับปี 2567 (ครัวเรือนเกษตรมีเงินออมเฉลี่ยสูงกว่า 65,000 บาทต่อปี) โดยในปี 2568 มีเงินออมอยู่ที่ 117,460 บาท เพิ่มขึ้นจาก 103,980 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.96 (2) ตัวชี้วัดการมีสิทธิในที่ดินทำกิน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 90.36 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 88.63 โดยครัวเรือนเกษตรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและมีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในปี 2568 เฉลี่ยอยู่ที่ 18.00 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 17.62 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.16 (3) ตัวชี้วัดรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 85.06 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 83.48 โดยปี 2568 มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตร อยู่ที่ 260,259 บาท เพิ่มขึ้นจาก 253,906 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.50 และ (4) ตัวชี้วัดสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เท่ากับปี 2567 (ครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินมากกว่าร้อยละ 5) โดยมีสัดส่วนภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินปรับตัวดีขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 8.08 ลดลงจากร้อยละ 8.13 ในปี 2567 เป็นผลจาก ปี 2568 ครัวเรือนเกษตรมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่ 229,862 บาท ลดลงจาก 230,532 บาท ในปี 2567 หรือลดลงร้อยละ 0.29 ในขณะที่ทรัพย์สินเฉลี่ย ในปี 2568 อยู่ที่ 2.84 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 2.84 ล้านบาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.22 สะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนเกษตรมีมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นควบคู่กับภาระหนี้สินที่ลดลง จึงเป็นผลให้สัดส่วนภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรลดลง ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตร (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ) ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 78.56 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 81.07 โดยปี 2568 มีรายจ่ายไม่จำเป็นอยู่ที่ 3,144 บาท เพิ่มขึ้นจาก 2,893 บาท ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.68 และ (2) ตัวชี้วัดการมีงานทำของแรงงานเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 49.69 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 50.93

4.2) ด้านสุขอนามัย ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.93 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.88 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.88 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.79 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง ได้แก่ ตัวชี้วัดสัดส่วนครัวเรือนเกษตรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.97 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.98

4.3) ด้านการศึกษา ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 59.00 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 54.36 เป็นผลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น โดยในปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 17.22 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.57 แต่ในภาพรวมยังต้องเร่งแก้ไขและพัฒนาเนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าภาคบังคับ

4.4) ด้านสังคม ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 93.26 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 93.45 โดยตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีลดลง ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดเกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 85.64 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 87.06 และ (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตร ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.95 ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.97 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ส่งผลให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดครัวเรือนเกษตรมีความอบอุ่น ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 99.99 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 99.97 และ (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 85.17 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 84.65

4.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เป็นการพัฒนายู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข เท่ากับปี 2567 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ระดับ 50 โดยตัวชี้วัดทั้ง 2 มีค่าเท่ากับปีที่ผ่านมาที่ระดับ 50 ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50 เท่ากับปี 2567 ทั้งนี้ แม้ค่าดัชนีจะอยู่ในระดับเดิม แต่ในด้านผลการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรดินในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2568 อยู่ที่ 603,949 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 597,032 ไร่ ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.16 และ (2) ตัวชี้วัดสัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของภาค ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 50.00 เท่ากับปี 2567 (พื้นที่ป่าไม้ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ภาค) โดยมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ 15.59 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้อยู่ที่ประมาณ 15.61 ล้านไร่

ภาพที่ 6 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2567 – 2568

ตารางที่ 2 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับประเทศและระดับภูมิภาค ปี 2568

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ประเทศ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	82.08	82.98	80.96	82.56	83.63
1) ด้านเศรษฐกิจ	78.57	72.51	80.12	78.70	84.65
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	99.56	81.34	85.06	100	100
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	70.45	69.36	90.36	53.81	99.06
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	59.85	53.65	49.69	69.29	70.63
(4) รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	61.68	51.46	78.56	57.18	57.45
(5) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50	50	50	62.94	50
2) ด้านสุขอนามัย	99.90	99.89	99.93	99.91	99.82
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	99.98	99.98	99.97	99.99	99.99
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	99.82	99.81	99.88	99.82	99.66
3) ด้านการศึกษา	60.85	59.27	59.00	62.23	68.94
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	60.85	59.27	59.00	62.23	68.94
4) ด้านสังคม	93.32	94.50	93.26	93.25	92.13
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร	84.65	84.99	85.64	84.19	83.43
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	99.99	99.99	99.99	99.99	99.98
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.95	99.97	99.95	99.97	99.93
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	86.43	91.38	85.17	86.51	81.96
5) ด้านสิ่งแวดล้อม	62.56	75.28	50	65.24	59.77
(1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	61.43	81.89	50	59.31	54.34
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	63.66	67.25	50	70.25	64.35

หมายเหตุ: เกณฑ์การวัดผล

คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 - 100.00 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 - 89.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี

คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 - 79.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 - 69.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนนอยู่ระหว่าง 0.00 - 59.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคใต้ ปี 2564 - 2568

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ปี				
	2564	2565	2566	2567	2568
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	82.18	81.57	82.29	83.04	83.63
1) ด้านเศรษฐกิจ	86.28	86.71	84.88	85.05	84.65
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	98.76	98.37	99.34	98.83	99.06
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	63.52	78.17	68.71	70.93	70.63
(4) รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	79.84	70.94	50	62.52	57.45
(5) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50	50	62.13	50	50
2) ด้านสุขอนามัย	97.78	99.54	99.82	99.75	99.82
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	99.55	99.92	99.98	99.97	99.99
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	95.94	99.16	99.66	99.53	99.66
3) ด้านการศึกษา	62.19	57.60	59.07	66.68	68.94
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	62.19	57.60	59.07	66.68	68.94
4) ด้านสังคม	90.39	88.00	91.84	91.61	92.13
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร	83.00	70.69	76.84	80.34	83.43
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	98.50	99.39	99.90	99.97	99.98
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.95	99.99	99.96	99.90	99.93
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	75.38	73.12	86.58	82.46	81.96
5) ด้านสิ่งแวดล้อม	60.23	58.79	58.40	57.50	59.77
(1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	54.31	54.32	54.34	54.33	54.34
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	65.17	62.67	61.97	60.36	64.35

หมายเหตุ: เกณฑ์การวัดผล

คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 - 100.00 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 - 89.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี

คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 - 79.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 - 69.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนนอยู่ระหว่าง 0.00 - 59.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคเหนือ ปี 2564 - 2568

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ปี				
	2564	2565	2566	2567	2568
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	81.12	80.96	81.22	82.07	82.98
1) ด้านเศรษฐกิจ	69.15	70.23	67.03	70.20	72.51
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	75.13	77.15	77.47	78.40	81.34
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	73.17	74.24	68.59	69.47	69.36
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	63.92	63.63	68.11	73.42	53.65
(4) รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	64.43	67.07	55.57	58.64	51.46
(5) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	80.13	80.72	74.11	81.21	100
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50	50	50	50	50
2) ด้านสุขอนามัย	98.21	99.88	99.88	99.90	99.89
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	98.95	99.96	99.97	99.98	99.98
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	97.46	99.80	99.78	99.82	99.81
3) ด้านการศึกษา	51.67	51.89	47.51	53.99	59.27
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	51.67	51.89	47.51	53.99	59.27
4) ด้านสังคม	92.36	90.10	94.37	94.30	94.50
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร	73.44	62.67	73.83	77.42	84.99
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	98.85	99.65	99.89	99.98	99.99
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.97	99.99	99.92	99.97	99.97
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	92.47	88.40	98.82	96.23	91.38
5) ด้านสิ่งแวดล้อม	77.47	76.04	75.70	75.18	75.28
(1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	82.27	82.20	82.00	81.97	81.89
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	71.99	68.67	68.13	66.87	67.25

หมายเหตุ: เกณฑ์การวัดผล

คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 - 100.00 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 - 89.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี

คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 - 79.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 - 69.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนนอยู่ระหว่าง 0.00 - 59.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคกลาง ปี 2564 - 2568

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ปี				
	2564	2565	2566	2567	2568
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	82.36	81.82	80.98	81.48	82.56
1) ด้านเศรษฐกิจ	76.96	81.32	77.35	78.38	78.70
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	53.36	57.32	50.93	57.75	53.81
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	69.33	73.91	72.10	69.13	69.29
(4) รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	50	50	52.49	50	57.18
(5) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50	79.88	50	62.24	62.94
2) ด้านสุขอนามัย	98.98	99.96	99.65	99.92	99.91
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	99.66	99.98	99.93	99.99	99.99
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	98.28	99.94	99.36	99.86	99.82
3) ด้านการศึกษา	60.15	52.98	52.31	57.45	62.23
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	60.15	52.98	52.31	57.45	62.23
4) ด้านสังคม	94.98	93.70	93.46	93.29	93.25
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร	93.93	87.39	89.21	88.48	84.19
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	99.04	99.62	99.94	99.99	99.99
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.97	99.99	99.94	99.95	99.97
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	85.62	85.93	82.37	82.26	86.51
5) ด้านสิ่งแวดล้อม	66.47	61.37	62.49	60.75	65.24
(1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	59.36	60.26	59.33	59.33	59.31
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	72.32	62.44	65.37	62.10	70.25

หมายเหตุ: เกณฑ์การวัดผล

คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 - 100.00 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 - 89.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี

คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 - 79.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 - 69.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนนอยู่ระหว่าง 0.00 - 59.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2564 - 2568

ดัชนี/ตัวชี้วัด	ปี				
	2564	2565	2566	2567	2568
ดัชนีความพึงพอใจของเกษตรกร	80.55	80.08	80.14	80.51	80.96
1) ด้านเศรษฐกิจ	78.60	79.73	78.21	79.96	80.12
(1) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร	73.26	77.68	81.23	83.48	85.06
(2) การมีสิทธิในที่ดินทำกิน	87.39	88.53	88.04	88.63	90.36
(3) การมีงานทำของแรงงานเกษตรกร	50.90	58.49	53.06	50.93	49.69
(4) รายจ่ายไม่จำเป็นของครัวเรือนเกษตรกร	84.17	82.09	72.29	81.07	78.56
(5) เงินออมของครัวเรือนเกษตรกร	100	100	100	100	100
(6) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร	50	50	50	50	50
2) ด้านสุขอนามัย	99.22	99.91	99.91	99.88	99.93
(1) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	99.65	99.94	99.98	99.98	99.97
(2) สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	98.78	99.87	99.84	99.79	99.88
3) ด้านการศึกษา	56.03	46.94	52.57	54.36	59.00
(1) ร้อยละหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับและสูงกว่าภาคบังคับ	56.03	46.94	52.57	54.36	59.00
4) ด้านสังคม	92.37	91.95	92.08	93.45	93.26
(1) เกษตรกรมีความภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร	82.04	80.46	84.32	87.06	85.64
(2) ครัวเรือนเกษตรกรมีความอบอุ่น	98.79	99.69	99.81	99.97	99.99
(3) สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนเกษตรกร	99.98	99.99	99.90	99.97	99.95
(4) สัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรต่อจำนวนเกษตรกรทั้งหมด	86.04	84.25	81.03	84.65	85.17
5) ด้านสิ่งแวดล้อม	57.17	56.77	55.60	50	50
(1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ	50	50	50	50	50
(2) สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูทรัพยากรดินต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด	62.89	62.23	60.26	50	50

หมายเหตุ: เกณฑ์การวัดผล

คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 - 100.00 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 - 89.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับดี

คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 - 79.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 - 69.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คะแนนอยู่ระหว่าง 0.00 - 59.99 คือ การพัฒนาอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข

ที่มา: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่วนที่ 4

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในปี 2568 ภายใต้การขับเคลื่อนผ่านแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรระดับประเทศ ในปี 2568 มีค่าอยู่ที่ระดับ 82.08 เป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าดัชนีในปีที่สิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ โดยเริ่มจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ในปี 2554 อยู่ที่ระดับ 76.97 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ในปี 2559 อยู่ที่ระดับ 80.51 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) ในปี 2565 อยู่ที่ระดับ 80.46 ในปี 2566 อยู่ที่ระดับ 80.79 และในปี 2567 อยู่ที่ระดับ 81.39 จะเห็นได้ว่า ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรอยู่ในเกณฑ์การพัฒนาระดับดี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยเป็นผลจากการพัฒนาในด้านสุขอนามัย และด้านสังคมเป็นหลัก ทั้งนี้ ด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ควรมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. **ด้านการศึกษา** ค่าดัชนีในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 แต่ยังเป็นการพัฒนาที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยการยกระดับด้านการศึกษาของเกษตรกรยังคงเป็นประเด็นท้าทาย เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย และส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าภาคบังคับ ส่งผลให้ภาพรวมด้านการศึกษาในระบบของเกษตรกรยังมีข้อจำกัด จึงควรสนับสนุนให้หัวหน้าครัวเรือนเกษตรสามารถเข้าถึงและได้รับการพัฒนาผ่านระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อยกระดับทักษะความรู้ทั่วไปรวมถึงด้านการเกษตร ยกระดับทักษะความรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่และนวัตกรรมที่ออกแบบมาให้เหมาะสมกับเกษตรกรสูงวัย นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรสูงวัย เกษตรกรรุ่นใหม่ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ เพิ่มพูนทักษะและยกระดับการผลิตของเกษตรกรให้สอดคล้องกับบริบทของภาคเกษตรในปัจจุบัน

2. **ด้านสิ่งแวดล้อม** ค่าดัชนีในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 แต่ยังเป็นการพัฒนาที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง แม้การฟื้นฟูทรัพยากรดินจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ยังคงได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ การทำการเกษตร การก่อสร้าง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสถานการณ์ไฟป่าที่ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ได้รับความเสียหาย จึงควรส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชุมชน ป่าต้นน้ำ รวมถึงการปรับปรุงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น ควบคู่กับการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจร่วมกับไม้พื้นถิ่นที่สอดคล้องกับลักษณะทางนิเวศในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างยั่งยืน

3. **ด้านเศรษฐกิจ** ค่าดัชนีในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 แต่ยังเป็นการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง แม้รายได้และเงินออมของครัวเรือนเกษตรกรจะปรับตัวดีขึ้น แต่ยังคงมีความท้าทายจากการลดลงของแรงงานเกษตรและสิทธิในที่ดินทำกิน จึงควรเร่งขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการรายรับและรายจ่าย เพื่อรักษาความต่อเนื่องในการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น อาทิ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างวินัยทางการเงินและส่งเสริมสุขภาพที่ดีของเกษตรกรในระยะยาว

ทั้งนี้ สศก. อยู่ระหว่างการทบทวนและปรับปรุงดัชนีความผาสุกของเกษตรกร เพื่อยกระดับเครื่องมือชี้วัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความครอบคลุมในทุกมิติมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2569. **รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2568** โดยคณะกรรมการ
อำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.). กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2569. **แนวทาง
ขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น**. กรุงเทพฯ: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.
- กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2569. **รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำข้อมูล
สภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2568**. กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้.
- กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2569. **รายงานการฟื้นฟูทรัพยากรดิน ปีงบประมาณ 2568**.
กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข 2569. **เกณฑ์มาตรฐานเมืองสุขภาพดี ปี 2568**. นนทบุรี: กรมอนามัย.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2569. **แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3
(พ.ศ.2566 - 2580)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2569. **ข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุ
ในประเทศไทย พ.ศ. 2568**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2569. **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงาน
ของประชากร รายไตรมาส 1 - 4 ปี 2568**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2569. **แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์
พ.ศ. 2566 - 2570**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2569. **ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร
ปี 2567/2568**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

**กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

 ถนนลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

 โทร 0 2579 2816

 www.oae.go.th